

บทที่ ๙

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

ขอบข่ายของเนื้อหา

1. ความมุ่งหมาย
2. หลักทั่วไปในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
3. วิธีการสร้างความสัมพันธ์
4. กิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์
5. หน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับสุขศึกษาในโรงเรียน
6. สรุป
7. คำาถามและกิจกรรมท้ายบทที่ ๙

จุดประสงค์ในบทที่ ๙

เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ระบุความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนได้
2. อธิบายหลักทั่วไปในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
3. บอกวิธีการสร้าง และกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนได้
4. ระบุหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับสุขศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 9

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

ความนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่รวมของเด็ก ๆ จากชุมชน และยังมีประชาชนผ่านไปมา常常
เยี่ยมเยิน หรือมีธุรกิจกับโรงเรียน ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ดังนั้น จึงควรจะมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน (School, Home and Community Relationship) เพื่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

1. ความมุ่งหมาย

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ควรจะเป็นลักษณะที่โรงเรียนและชุมชน มีการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือและร่วมมือกัน โดยมีทั้งการรับและการให้มีใช้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการให้ หรือการรับอยู่ตลอดเวลาแต่ฝ่ายเดียว ควรจะทำให้โรงเรียน บ้าน และชุมชนมีการเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งโรงเรียนควรจะเป็นฝ่ายเริ่มต้น ก่อน ส่วนบ้านและชุมชนต่างก็มีความเข้าใจและยอมรับ ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพื่อเด็กนักเรียน ซึ่งความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน มีดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพอนามัย ผู้ปกครอง แพทย์ เจ้าหน้าที่อนามัย ตลอดจนบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของนักเรียน
2. เพื่อรู้จักเด็ก และเรียนรู้ปัญหาสุขภาพของเด็ก
3. เพื่อทำงานร่วมกับบ้าน และชุมชนในการพัฒนาสุขอนามัย ทัศนคติทางด้านสุขภาพ ของเด็ก
4. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมในโครงการสุขภาพอนามัยของชุมชน เพื่อเกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ในด้านสุขภาพอนามัย

2. หลักทั่วไปในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ได้แก่

- 1) มีการติดต่อกับบ้าน และชุมชนอยู่เสมอ
- 2) เห็นความสำคัญของบ้านและชุมชน
- 3) มีความเป็นกันเองกับบ้านและชุมชน
- 4) ให้บ้านมารดาผู้ปกครองมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเข้าร่วมในกิจกรรมของทางโรงเรียน
- 5) จัดดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนให้สอดคล้องกับโปรแกรมสุขภาพของชุมชน
- 6) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

3. วิธีการสร้างความสัมพันธ์

- 1) จัดส่งครุภัณฑ์ตามบ้านของนักเรียน และเยี่ยมตามชุมชนต่าง ๆ
- 2) เชิญบุคคลจากชุมชนต่าง ๆ มาร่วมประสานงานกับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน
- 3) ใช้สถานที่โรงเรียนเป็นสถานที่บริการสุขภาพให้กับประชาชน เช่น อบรมเคนะ พยาบาล การดูแลเลี้ยงดูเด็กอ่อน การฉีดวัคซีน เป็นต้น
- 4) ครุยวิ่งกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น งานประจำปี งานฉลอง งานพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ
- 5) ติดต่อกับแหล่งวิทยากรทางสุขศึกษา เช่น กองอนามัยโรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก หน่วยงานอนามัย ฯลฯ
- 6) จัดตั้งสมาคมหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับโปรแกรมสุขภาพอนามัย เช่น คณะกรรมการจัดอาหารกลางวันสำหรับเด็กยากจน คณะกรรมการจัดนิทรรศการ ฯลฯ
- 7) มีการประชาสัมพันธ์ในงานที่ได้ทำไปแล้ว และกำลังจะทำให้ประชาชนได้ทราบ ความก้าวหน้าของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน

4. กิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน โรงเรียนสามารถดำเนินการได้หลายอย่าง ตัวอย่าง เช่น

- 1) การอภิปรายและบรรยายทางสุขภาพ โดยทางโรงเรียนสามารถเชิญบุคคลต่างๆ มาร่วมบรรยาย หรืออภิปราย เช่น
 - แพทย์
 - ครูอื่นๆ
 - บุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
- 2) การจัดนิทรรศการและสาธิตทางสุขภาพอนามัย
 - โรงเรียนเป็นผู้จัดโดยขอความร่วมมือจากองค์กรอนามัยของชุมชน
 - ชุมชนเป็นผู้จัดโดยขอให้โรงเรียนเป็นสถานที่จัด
- 3) การจัดบริการสุขภาพแก่นักเรียน
 - การตรวจร่างกายประจำวัน
 - การตรวจร่างกายประจำปี
 - การบริการอาหารกลางวัน
 - การสร้างภูมิคุ้มกัน
 - การทดสอบประสาทุก การตรวจสายตา
- 4) การจัดหาอุปกรณ์กีฬา สนามเล่นสำหรับเด็ก
 - โรงเรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมทางกีฬา
 - ขอความร่วมมือจากบุคคลให้เข้าร่วมในการจัดหาอุปกรณ์และสนามเล่น
 - ขอความร่วมมือจากชุมชน โดยขออุปกรณ์และความช่วยเหลือในการจัดสร้างสนามเล่น
- 5) คณะกรรมการสุขภาพของโรงเรียน ดำเนินการเรื่องสุขภาพอนามัยของนักเรียน โดยดำเนินงานร่วมกันของบุคคลต่อไปนี้

- แพทย์ พยาบาล
- บิค่า มารค่าและผู้ป่วย
- นักสังคมสงเคราะห์
- ศึกษาธิการ
- ครู

โดยคิดคือกับองค์การภายนอกโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการจัดบริการต่างๆ

เช่น

- การบริการทางด้านการรักษาพยาบาล
- การจัดสวัสดิภาพแก่สุขภาพของนักเรียน
- การจัดโปรแกรมสวัสดิภาพในโรงเรียน
- การฉีดยาป้องกันยุง แมลงวัน

6) การจัดส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของชุมชน เช่น

- นักเรียนเข้าร่วมแข่งกีฬาที่ชุมชนจัด
- ชุมชนได้รับใช้โรงเรียนในการจัดแข่งขันกีฬาชื่น

บุคลอนอกโรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพนักเรียน ได้แก่

- 6.1 แพทย์ จากกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัยและจากโรงพยาบาล
- 6.2 หันตแพทย์ ทำหน้าที่ในการตรวจดูแลรักษาพัฒนาเด็กนักเรียน
- 6.3 หันคนามัย ทำหน้าที่ช่วยเหลือหันตแพทย์
- 6.4 พยาบาลโรงเรียน โดยทางโรงเรียนมีไว้เป็นประจำอยู่โรงเรียน
- 6.5 พยาบาลสาธารณสุข อาจจะมาเป็นครั้งคราว
- 6.6 นักสังคมสงเคราะห์ มาช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่อง การช่วยเหลือทางด้าน

อาหารกลางวัน

- 6.7 นักสุขศึกษา ให้ความร่วมมือด้านสุขศึกษาในโรงเรียน
- 6.8 พนักงานอนามัย มีความรู้ทางด้านสุขาภิบาลโรงเรียน โดยให้คำแนะนำทางด้านสุขาภิบาลโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

6.9 บิดามารดา ผู้ปกครอง ให้ความกระจ่างและช่วยทางโรงเรียนตัดสินใจในปัญหาสุขภาพของนักเรียน

6.10 เจ้าหน้าที่ป้องกันสาธารณภัย เช่น คำรำคำดับเพลิง คำรำจารจาร

6.11 สถาบันกิจ โดยออกแบบอาคารเรียน

5. หน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับสุขศึกษาในโรงเรียน

1) กองอนามัยโรงเรียน สังกัดกรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ส่งเสริม แก้ไข ปรับปรุงโครงการสาธารณสุขในโรงเรียน

2) กองสุขศึกษา สังกัดกรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนสุขศึกษา

3) กองพัฒนาอนามัย สังกัดกรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ให้คำแนะนำให้วัสดุอุปกรณ์ทางด้านสุขาภิบาลโรงเรียนเกี่ยวกับน้ำคั่ม น้ำใช้ สร้างส้วม

4) สถานีอนามัยอำเภอ และที่ทำการอนามัยจังหวัด

5) โรงพยาบาล

6) กองส่งเสริมพลศึกษา

7) ฝ่ายสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร

6. สรุป

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เป็นการเรียนรู้ปัญหาสุขภาพของนักเรียน อีกทั้งสร้างความเข้าใจอันดีแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง แพทย์ เจ้าหน้าที่อนามัย และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิธีการสร้างความสัมพันธ์นั้นมีหลายวิธี เช่น การส่งครูออกเยี่ยมตามบ้าน ครูร่วมกิจกรรมในห้องกินให้ยิ่งโรงเรียนเป็นสถานที่จัดงานของชุมชน เป็นต้น ส่วนวิธีการสร้างความสัมพันธ์ได้แก่ การอภิปรายทางสุขภาพ จัดนิทรรศการ การจัดบริการสุขภาพ ฯลฯ

7. คำถ้ามและกิจกรรมท้ายบทที่ 9

1. ท่านจะระบุความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน
ว่ามีอะไรบ้าง
2. ท่านจะอธิบายการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนมาพอเข้าใจ
3. ท่านจะบอกวิธีการสร้าง และกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้านและ
ชุมชน ว่ามีอะไรบ้าง
4. ท่านจะระบุหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับสุขศึกษาในโรงเรียน ว่ามีอะไรบ้าง